

OECD Economic Outlook: No. 81 – June 2007

Summary in Slovak

Ekonomický výhľad OECD: č. 81 – Jún 2007

Zhrnutie v slovenčine

ĎALŠIE ÚSPECHY V PROCESE OBNOVOVANIA ROVNOVÁHY?

Autor: Jean-Phillipe Cotis, hlavný ekonóm

Minulú jeseň vyslovila OECD vo svojom *Ekonomickom výhľade* názor, že spomalenie ekonomiky USA nie je na rozdiel od roku 2001 predzvesťou obdobia slabosti celosvetovej ekonomiky. Skôr sa očakáva „hladký“ proces obnovovania rovnováhy, v ktorom Európa prevezme od Spojených štátov štafetu vedúcu OECD k rozmachu.

Vývin posledného obdobia túto prognózu plne potvrdzuje. Súčasná ekonomická situácia je skutočne v mnohých smeroch lepšia ako to, čo sme za roky zaznamenali. Na pozadí tohto sa držíme scenára obnovovania rovnováhy. Náš hlavný zámer však zostáva vcelku mierny: hladké pristátie v Spojených štátoch, silná vytrvalá obnova v Európe, pevná trajektória v Japonsku a stúpajúca aktivita v Číne a Indii. V súlade so súčasnými trendmi by sa vytrvalý nárast ekonomík OECD opieral o dôrazné vytváranie pracovných miest a klesajúcu nezamestnanosť.

Súčasný „konkrétne údaje“ ako aj presvedčenie spotrebiteľa i obchodu poukazujú na to, že napriek veľkému zvýšeniu DPH začiatkom tohto roka pokračuje v euro zóne na svojej ceste energická, Nemeckom vedená obnova. Zaujímavé je, že na vzostupe sa podieľala aj doposiaľ zaostávajúca talianska ekonomika, a to i napriek nestálosti jej kvartálnych zúčtovaní. Obnova v Nemecku a Taliansku v rokoch 2006 – 2007 sa celkovo ukázala byť úspešnejšia ako sa pôvodne predpokladalo.

Údaje prichádzajúce zo Spojených štátov naznačujú, že po slabom prvom štvrtroku by sa mala ekonomická aktivita opätovne rozhybať. Trvalý nárast pracovných miest a pracovného dôchodku by mal zabezpečiť základ pre progresívny návrat k normálnej ekonomike, zatiaľ čo sa postupne rozpredávajú nadmerné zásoby bytov.

Vládnuce orgány v Číne bojujú za zdržiavanie obchodných investícií s cieľom brzdiť rýchlosť ekonomického rastu, ktorý mohol najnovšie pri 11 % prekročiť rýchlostný limit. Takýto vzostupný trend by mal zabezpečiť pevnú oporu pokračujúcej, exportom vedenej expanzii Japonska, ako aj ostatným obchodným partnerom.

Snaha o navrátenie rovnováhy však prináša i riziká. Pravdou však je, že intenzívnejší vývin v doteraz slabších ekonomikách OECD sa vrelo odporúča. Ale pri napredovaní môžu stáť v ceste nepretržitému a stabilnému rastu niekoľké ďalšie zdroje nerovnováhy. Na finančnom poli existuje riziko vyplývajúce z toho, že sa na mnohých miestach začala rovnováha medzi celkovým dopytom a ponukou posúvať smerom k prehrievaniu v čase, keď sa môže znižovať chuť presadzovať daňové reštrikcie. Pri ďalšom pohľade dopredu sa ukazuje malý náznak, že v Spojených štátoch ustúpili aktuálne nerovnováhy v účtoch po ich prispôbení cyklickým vplyvom, kým v krajinách ako je Čína a Japonsko, kde sa zdá, že čas a opäť spotreba domácností ostávajú pozadu, sa tieto nerovnováhy ešte viac zvýraznili.

Nerovnováhy mohli vzniknúť aj na finančných a bytových trhoch. Všeobecným pravidlom je, že rozdiely medzi riskantnými cennými papiermi sa blížia k historicky nízkym hodnotám a analýza OECD skúmajúca mieru finančného prínosu naznačuje, že môže dôjsť k podceneniu rizika. Ceny nehnuteľností môžu byť napríklad o niečo vyššie, hoci sa vytráca súčasné nadhodnotenie potenciálu cenných papierov, ktoré sa nadmerne rozšírilo na konci 90. rokov minulého storočia. V neposlednom rade dosiahli v mnohých krajinách OECD investície do výstavby najvyššie hodnoty za obdobie 10 rokov. Význam presnejšieho zhodnotenia rozsahu takýchto ostávajúcich nerovnováh spočíva v odhade neistôt obkolesujúcich náš hladký scenár obnovy rovnováhy.

V prípade USA je diagnóza klamlivá. Na jednej strane môže ísť len o jednu záležitosť, ktorá stále potrebuje nápravu, a tou je nadmerne rozšírený trh s bývaním. Takéto optimistické zhodnotenie by sa však malo posudzovať minimálne dvoma spôsobmi. Po prvé, súčasný rozvoj bývania môže poukazovať na riziko pomalšej celkovej obnovy. V porovnaní s predchádzajúcimi predpoveďami OECD došlo k väčšiemu ochladeniu bytového sektora ako sa očakávalo, čo viedlo k znepokojivému nárastu zásob nepredaných bytov. Po druhé, mohlo by sa ukázať, že spomalenie ekonomiky USA má širšiu podstatu. Mohlo by zahŕňať jemnú formu ekonomickej stagnácie so slabším trendom produktivity a nárastu produkcie ako sa doteraz predpokladalo, čo by sa prenieslo do ďalšieho prehriatia. Slabšie vyhladky na dlhodobý nárast by mohli napríklad vysvetliť, prečo bola inflácia úpornejšia ako sa predpokladalo a prečo boli v poslednej dobe, napriek bohatým ziskom a pretrvávajúcim priaznivým podmienkam finančného trhu, neisté obchodné investície.

Aj v niektorých ďalších regiónoch OECD je veľkosť reziduálnej ekonomickej rezervy neistá, obzvlášť v kontinentálnej Európe a vo Veľkej Británii. Predstavuje to výzvu pre centrálné banky, ktoré by sa pravdepodobne na oboch stranách Atlantického oceánu mylne priklonili na stranu reštrikcie.

V Spojených štátoch, kde je jadrová inflácia stále vyššia ako sa vyžaduje a nezamestnanosť nižšia ako väčšina odhadov jej udržateľnej hladiny, je na mieste, aby sa v roku 2007 udržiaval mierne reštriktívny finančný prístup a aby sa neznižovali úrokové sadzby. Mohol by sa dokonca vyskytnúť dôvod na reštrikciu vo Veľkej Británii, a to vtedy, keby pretrvávali inflačné tlaky. Ešte jasnejšie je to v euro zóne, kde jadrová inflácia dosiahla hodnotu 2 %, kým aktivita je nastavená na pokračovanie v razantnom raste.

Naopak v Japonsku, kde zatiaľ nebola vykorenená deflácia a ekonomická rezerva môže byť väčšia ako sa očakáva, by sa mali úrokové sadzby nejaký čas udržiavať.

Daňová politika hrá vo väčšine krajín OECD svoju úlohu pri uľahčovaní súčasného ekonomického vzostupu, pri zlepšovaní dlhodobého udržiavania verejných financií a pri zabezpečovaní dostatočného priestoru pre činnosť automatických stabilizátorov ďalšieho poklesu. Politickí činitelia sa však pohybujú v zradných vodách. Pozitívom je, že verejné deficity sa v posledných dvoch či troch rokoch vo väčšine krajín OECD znižovali. Na druhej strane je konsolidácia príliš odkázaná na cyklické zisky z príjmov, viac ako na trvalé obmedzenie výdavkov. Pri pohľade dopredu sa zdajú byť energické obmedzenia štrukturálnych deficitov značne vyhovujúce a zároveň dosť pochybné. Za predpokladu vysokých pôžičiek však treba prinajmenšom zabrániť tomu, aby sa v období ďalších pár rokov riešilo minulé daňové usporiadanie.

V takýchto náročných súvislostiach musia politickí činitelia zachovávať súčasné daňové zisky tak, aby daňová politika nenarušovala v krátkej perspektíve súčasný ekonomický vzostup a aby sa v dlhodobej perspektíve po rozmachu neopakovali oslabujúce rozpočtové krízy z minulosti. Tlaky na výdavky však budú, pri danej významnej miere nepredvídateľnosti kapitálu a výnosov z daní právnických osôb, extrémne silné. „Kategorickým imperatívom“ predvídavých politických činiteľov by malo byť pridržanie sa pevných výdavkových plánov a dostatočne dlhá čakacia doba pred zvažovaním nového znižovania daní.

Protí tejto znepokojujúcej perspektíve zahŕňa tento *Ekonomický výhľad* špeciálnu kapitolu o daňovom zjednotení národného hospodárstva, v snahe vyvodiť z predchádzajúcich skúseností stratégie a inštitucionálne faktory, ktoré podchytili úspechy a zlyhania. Táto práca prináša významné výsledky. Napríklad naznačuje, že úspešná a trvalá konsolidácia často vychádza z daňovej krízy a lepšie funguje, keď sa vedie zo strany výdavkov. Podčiarkuje tiež užitočnú úlohu, ktorú môžu zohrávať daňové zákony, najmä tie, ktoré sa zameriavajú na kontrolu výdavkov popri zákonoch rozpočtovej rovnováhy. Takže pravdepodobne neexistujú žiadne mechanické prostriedky zaistenia daňového usporiadania. To, čo je v súčasnej situácii, charakterizovanej stúpajúcou aktivitou a rozsiahlym nárastom výnosov skutočne potrebné, je politická vôľa a silné vedenie.

Na dosiahnutie úspešného ukončenia rokovaní WTO bude tiež potrebná politická vôľa a kolektívna rozvážnosť. Potenciálne náklady na spomaľujúcu sa obchodnú integráciu, ktorú môžu nasledovať rôzne formy ústupkov, by mohli dosiahnuť nevídané rozmery. S takým dôrazom, aký kladie verejná scéna na tienisté stránky globalizácie, môže človek ľahko spustiť zo zreteľa mnohotvaré prínosy vystávajúce z integrovanejšieho sveta. Toto je vlastne hlavným odkazom našej druhej špeciálnej kapitoly nazvanej „Vyťaženie maxima z globalizácie“. Z dlhodobej perspektívy prehodnocuje potenciálne prínosy a ekonomické a sociálne výzvy prameniace z globalizácie a vyzdvihuje dôležitosť verejného záujmu o efektívne využitie obrovského potenciálu globalizácie na spoločné dobro.

© OECD 2007

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop/

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights/

